

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Arbetsmiljöverket

Yttrande över Arbetsmiljöverkets förslag till föreskrifter om ändring av Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 201X:X)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget omfattar i huvudsak vissa ändringar av föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2011:19. Ändringarna medger bl.a. att märkningen av rörledningar ska få placeras utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen i stället för att en märkning alltid ska vara synlig. Produktnamn får ersättas med annan identifierande beteckning. Förslaget anpassar vidare föreskrifterna till de nya föreskrifterna om användning och kontroll av trycksatta anordningar.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges bl.a. följande. Kravet på avstånd mellan märkningarna på rörledningar är mer specificerat i de nuvarande föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2011:19, jämfört med det här aktuella EU-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/27/EU av den 26 februari 2014 om ändring av rådets direktiv 92/58/EEG, 92/85/EEG, 94/33/EG, 98/24/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/37/EG, för att anpassa dem till förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar).

Vidare framgår bl.a. följande. I direktivet anges att ledningar ska märkas med relevanta faropiktogram och att det får kompletteras med namn på ämnet eller andra upplysningar om risken. I nuvarande regler är namn och pil för flödesriktningen ett krav. Direktivet kräver att märkningen ska placeras väl synligt i närheten av farliga ställen samt med lämpliga mellanrum. Nuvarande regler preciserar detta så att en märkning alltid ska vara synlig när man befinner sig längs ledningen. Företrädare för industrin har anfört att det blir oproportionerligt kostsamt att märka så att en märkning alltid är synlig, i synnerhet för tryckluftsledningar. Därför föreslås nu att märkningen ska göras med "lämpliga mellanrum", enligt direktivtexten. Det behövs ett klagörande kring hur märkning ska göras på rörledningar som används för många olika medier. I direktivet anges inte detta, men här föreslås att piktogrammen för alla farliga kemiska produkter som ledningen används för får anges. När det finns en risk för förväxling mellan rörledningar med kemiska riskkällor och rörledningar med annat innehåll behöver ledningarna märkas. Förslaget innebär att detta krav införs i föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2011:19.

Kravet på att alla rörledningar ska märkas, som nu finns i 24 § i föreskrifterna om användning av trycksatta anordningar, AFS 2001:1, tas bort.

Regelrådet finner att redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Av konsekvensutredningen framgår bl.a. följande. Föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisiker, AFS 2011:19, behöver ändras som en konsekvens av de nya föreskrifterna om användning och kontroll av trycksatta anordningar. Utöver detta finns det en osäkerhet kring tillämpningen av reglerna om märkning av rörledningar som kommer att kvarstå ifall förtydligande ändringar inte införs. Utan de lättnader i kraven på märkning som föreslås kommer arbetsplatser med ledningar som byter innehåll ofta och inte rimligen kan märka om dessa hela tiden att behöva söka undantag från kravet. Alternativet att inte ändra föreskrifterna har övervägts. Detta skulle innebära att viss märkning av rörledningar som inte är nödvändig från säkerhetssynpunkt behöver sättas upp. På vissa ställen kan det vara en kostsam åtgärd. På många andra företag är dock kostnaderna obetydliga och har kunnat göras i samband med regelbunden tillsyn. En medelväg skulle kunna vara att bara tillåta att tryckluftsledningar har sådana mellanrum mellan märkpunkterna att en märkning inte alltid kan ses. Detta skulle minska kostnaderna för dem som angett att kravet är för kostsamt samtidigt som risken för säkerheten påverkas obetydligt. Anledningen till det förslag som valts är att svensk industri inte ska behöva märka rörledningar på ett sätt som går utöver EU:s minimiregler. Skyldigheten att märka med pil för strömningsriktningen går dock utöver minimireglerna. När det gäller föreslagna förtydliganden och ändringar som en konsekvens av andra regeländringar anges att konsekvensen av att inte genomföra dem skulle vara att tillämpningen blir otydligare.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Enligt konsekvensutredningen bedöms förslaget uppfylla gällande EU-lagstiftning på arbetsmiljöområdet och på produktområdet och inte på någon punkt strida mot EU-rätten i övrigt.

Regelrådet anser att de bedömningar av förslagets överensstämmelse med EU-rätten som redovisas med fördel kunde ha motiverats närmare. Regelrådet finner dock inte skäl att göra någon annan bedömning än den som har gjorts med avseende på frågan om förslagets överensstämmelse med EU-rätten.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges bl.a. följande. Det är lämpligt att ikraftträdandet samordnas med ikraftträdandet av nya föreskrifter om hygieniska gränsvärden. Informationsinsatserna kan lämpligen samordnas med dem för nya föreskrifter om hygieniska gränsvärden.

Regelrådet anser att redovisningen av särskilda hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser med fördel skulle kunna vara mer utförlig. Regelrådet anser att det är en brist det inte framgår närmare vilka överväganden som har gjorts vad avser tidpunkt för ikraftträdande

och informationsinsatser. Den information som ges i konsekvensutredningen ger inte någon närmare vägledning i dessa avseenden.

Regelrådet finner att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkten för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Antal företag och företagens storlek redovisas i konsekvensutredningen utifrån de näringsgrenar som främst påverkas. Det anges att ca 500 företag berörs av förslaget att krav på märkning med produkt-namn och pil tas bort. Företag som berörs av att mellanrummen mellan märkningarna får variera anges vara ca 83 000. Enligt konsekvensutredningen baseras de uppgifter som lämnas om antal anställda och antal företag på de beräkningar som redovisas i konsekvensutredningen av förslaget till nya föreskrifter om användning och kontroll av trycksatta anordningar.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån bransch, antal och storlek är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Konsekvensutredningen anger sammanfattningsvis att förslaget innebär besparingar på 12 miljoner kronor på grund av att märkning med produktnamn på rörledningar med farliga kemiska produkter inte alltid är nödvändig och ytterligare 12 miljoner kronor därför att en märkning inte alltid behöver vara synlig när man befinner sig längs en ledning. Hur dessa besparingar har beräknats anges i konsekvensutredningen. Beräkningarna utgår från bedömningar av bl.a. tidsåtgång och lönekostnader. Vidare anges att genom ändringen kommer företagen att själva kunna göra en bedömning av hur ofta märkningen behöver upprepas längs en rörledning. Detta ställer ökade krav på kompetensen hos den som inte vill märka enligt tidigare regler. Någon närmare bedömning av förslagets effekter på företagens verksamhet redovisas inte.

Regelrådet anser att förslagets påverkan på berörda företags administrativa och andra kostnader är utförligt redovisade och att även grunderna för de beräkningar som har gjorts framgår tydligt. Regelrådet anser att frågan om ev. påverkan på företagens verksamhet kunde ha berörts närmare. Om bedömningen är att förslaget saknar någon påverkan av betydelse på berörda företags verksamhet borde den bedömningen och grunderna för bedömningen ha redovisats.

Regelrådet anser att redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa och andra kostnader är godtagbar. Redovisningen av påverkan på berörda företags verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Konsekvensutredningen anger att förslaget inte bedöms förändra konkurrensen mellan företag som idag är verksamma i Sverige. Enligt konsekvensutredningen har de nya reglerna anpassats till EU-direktivet och därmed bör kravskillnaderna mellan olika EU-länder ha minskat.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Konsekvensutredningen anger bl.a. att några andra tillkommande kostnader, eller minskade kostnader, än de som har redovisats inte har identifierats.

Såvitt Regelrådet kan bedöma har konsekvensutredningen redovisat den påverkan på företagen som har kunnat identifierats. Regelrådet finner inte skäl att anta att förslaget innebär några ytterligare effekter företagen som borde ha redovisats.

Regelrådet finner att redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges bl.a. följande. Mindre företag bedöms i genomsnitt ha färre rörledningar innehållande farliga kemiska produkter än större företag. Ledningarna kan också bedömas vara kortare och placerade så att de är lättare att märka. De lättnader som föreslås gynnar därför i större utsträckning de större företagen som också kan bedömas ha kompetens att utnyttja den flexibilitet som föreslås. När det gäller de ändringar som medför förtydligande och ger ett enklare regelsystem ger de bättre möjlighet för den som inte är arbetsmiljöexpert att sätta sig in i reglerna. Detta gynnar de små företagen.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet anser att konsekvensutredningen är godtagbar på de flesta punkter. Även sammantaget anser Regelrådet att konsekvensutredningen ger en god bild av förslagets påverkan på företagen. De brister i konsekvensutredningen som Regelrådet har konstaterat är inte av sådan betydelse att det påverkar Regelrådets bedömning av om konsekvensutredningen sammantaget uppfyller kraven.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 6 december 2017.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande samt Samuel Engblom, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Ludvig Kimby.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Ludvig Kimby
Föredragande